

گزارش بازدید از مراکز آموزش و نگهداری افراد مبتلا به ناتوانی های ذهنی در کشور ژاپن

• سید علی صمدی / کارشناس ارشد کودکان استثنایی

در ارتباط با برنامه های ادغام و یکپارچه سازی مورد اعتراض واقع شده است، زیرا استفاده از امکانات بسیار بالا و فناوری های نوین باعث شده تا در این کشور این گونه افراد کاملاً جدای از اجتماع در مراکز حمایت شده قرار داده شوند و فرصت های بسیار کمی برای حضور در اجتماع به آنان داده شود. در عوض کشورهایمانند هندوستان به دلیل ارابه فرصت های برابر و ادغام این جمعیت با افراد عادی مورد ستایش قرار گرفته اند و از نظر سازمان های بین المللی الگویی برای کشورهای پیشرفته به حساب می آیند.

گزارش بازدید از مرکز نیهاری

در ضمن برگزاری همایش آسیایی کم توانی ذهنی (ACMR) در تسوکوبای ژاپن علاوه بر حضور در همایش و ارائه مقاله، مناسبتی دست داد تا به همت تعدادی از دوستان ژاپنی بازدیدی از مراکز نگهداری و آموزش افراد مبتلا به ناتوانی های ذهنی داشته باشم. هر چند در برنامه همایش روز آخر به این امر اختصاص داده شده بود، اما ترجیح دادم این بازدید به طور انفرادی و در روزهای اول اقامت در ژاپن انجام شود. ذکر این نکته ضروری است که کشوری مانند ژاپن از نظر سازمان های بین المللی مانند سازمان جهانی کار (ILO)

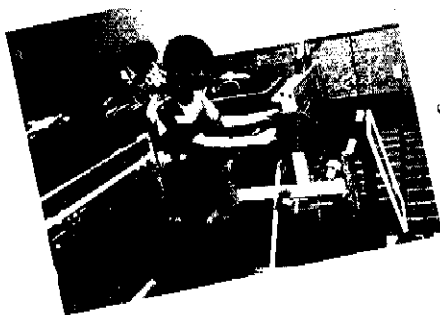
تاریخ: ۲۶ آگوست ۲۰۰۳ برابر با ۴ شهریور ۱۳۸۲

مرکز نیهاری واقع در شهر نیهاری در ۲۵۰ کیلومتری توکیو قرار دارد. این مرکز به صورت مدرسه ای روزانه اداره می شود. برنامه روزانه مرکز از ساعت ۸/۳۰ دقیقه شروع و در ساعت ۱۵/۴۰ دقیقه به پایان می رسد و به صورت زیر می باشد:

فعالیت های حرفه ای در این مرکز که دارای ۴۵ مددجو در محدوده سنی ۱۵ تا ۶۰ سال می باشد عبارت اند از :

ورود	۸ و ۳۰	۹ و ۰۰	۱۲ و ۰۰	۱۲ و ۲۵	۱۵ و ۰۰	۱۵ و ۴۰
ملاقات با مربیان	کار	نهار	کار	نظافت	خروج	

۱. ساخت کیسه زیاله
۲. نگهداری از دام (غذا دادن به گاو و ماکیان و طاووس و پاک کردن محل زیست آنان)
۳. بسته بندی پودر صابون در کیسه های نایلونی
۴. نگهداری از باغچه مدرسه و درختان موجود در آن
۵. مونتاژ فیش آنتن تلویزیون و ماهواره
۶. تولید لوله های نایلونی پر شده از سیمان برای انفجار سنگ در معادن و راهسازی
۷. تولید غذای دام
۸. پاک کردن و بسته بندی پر طاووس
۹. تولید غذای احشام از سبوس برنج
۱۰. پرورش جیر جیرک

روان شناس می باشد و این افراد در سازمان مرکزی شهر نیهای قرار دارند و براساس نیاز مددجویان دعوت می شوند و یا مددجویان به آنان ارجاع داده می شوند.

● فعالیت های فوق برنامه بسیار محدود و در طول هفته در حدود ۲ الی ۳ جلسه می باشد.

● این مرکز هر ماه یک بار از خدمات یک هنر درمانگر انگلیسی استفاده می کند.

● هیچ روش خاصی برای آموزش دنبال نمی شود و آموزش به مربی واگذار شده است و براساس ذوق و ابتکار وی شکل می گیرد.

● از تجهیزاتی با فناوری بسیار بالا برای ارایه خدمات (مانند حمل و نقل، بهداشت، شست و شو و ...) به این افراد استفاده می شود.

● نکته قابل توجه این است که هر کارگاه شامل تعداد معدودی از مددجویان می باشد و معمولا هر مددجو فقط در یک کار مشغول است، حتی اگر آن کارگاه فقط شامل دو مددجو باشد. تعداد بسیار کمی از مددجویان هستند که می توانند بر اساس توان خود در بیش از دو یا سه کارگاه باشند.

● هر یک از کارگاهها براساس قراردادی که با موسسه یا سازمانی خارج از مدرسه بسته شده است فعالیت می کند و محصولات تولید شده براساس قرار داد تولید می شوند.

● فضای بسیار بزرگ و زیادی به این مرکز اختصاص داده شده است و گاوداری در حدود سه کیلومتر دورتر از سایر کارگاهها قرار گرفته است.

● این مرکز فاقد کار درمانگر، گفتار درمانگر، فیزیوتراپ و

گزارش بازدید از مرکز میموری

تاریخ: ۲۷ آگوست ۲۰۰۳ برابر با ۵ شهریور ۱۳۸۲

مرکز میموری در شهر تسوکوبا در ۲۰۰ کیلومتری توکیو واقع است. این مرکز شبانه روزی می باشد و دارای ۵۰ مددجو می باشد. برنامه این مرکز به صورت زیر می باشد:

۲۱	۱۹	۱۷ و ۳۰	۱۵	۱۳ و ۳۰	۱۲	۹ و ۳۰	۸ و ۳۰	۷ و ۳۰	۶ و ۳۰
خواب	شام و وقت آزاد	کار و فعالیت حرفه ای	چایی و استراحت	فعالیت های حرفه ای	نهار	فعالیت های حرفه ای	ورزش و پیاده روی	صبحانه	حمام کردن و مرتب کردن اتاق

● این مرکز دارای کارگاه حمایتی می باشد که فعالیت آن بیشتر در زمینه کاشت و مراقبت از سبزیجاتی است که خود مصرف می کنند.

● فعالیت حرفه ای دیگری که این افراد انجام می دهند عبارت است از جمع آوری کاغذهای باطله و ریختن آنها در کیسه و ارسال به مرکزی دیگر برای بازیافت و تهیه مقوا، فعالیت این افراد فقط در حد جمع آوری است.

● نظر به اینکه اغلب افراد این مرکز نگهداری دارای ناتوانایی شدید و دیگر اختلال ها هستند، یک پرستار در مرکز وجود دارد و هر ماه یک بار کلیه مددجویان از نظر جسمی مورد ارزیابی قرار می گیرند و تا ماه بعد دستورها و داروهای تجویز شده و نحوه مصرف آنها توسط پرستار مورد نظارت و اجرا قرار می گیرد.

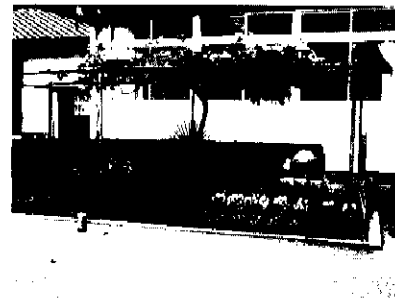
● این مرکز مانند مرکز نیهای فاقد کار درمانگر و گفتار درمانگر ثابت است و در صورت نیاز مددجو برای دریافت این خدمات به

● هر ماه یک بار یک متخصص آموزش به مرکز مراجعه می کند و در مورد شیوه های خواندن و نوشتن و استفاده از علائم مطالبی را به مربیان و دانش آموزان یاد می دهد.

● مرکز دارای حمام است و به دلیل شدت ناتوانایی مددجویان از فناوری های فنی بسیار بالایی برای انجام اموری مانند شست و شو و رعایت نظافت و بهداشت استفاده می شود. این مرکز دارای اتوکلاو و سیستم های استریزه کردن و روش های مختلف ضد عفونی و شست و شو می باشد.

● مرکز از خدمات موسیقی درمانی استفاده می کند و این سرویس در هر ماه دو بار ارایه می شود.

● دانشگاه تسوکوبا (از مهمترین دانشگاه های ژاپن) هفته ای

یک بار فردی را برای هنر درمانی به این مرکز می فرستد این فرد در حال اتمام دوره خود در کشور انگلستان می باشد.

● فعالیت های حرفه ای دیگری که در این مرکز وجود دارد عبارت اند از:

- خیاطی ، ساخت کیسه زیاله

- بسته بندی کردن مقوا و کاغذ باطله برای ارسال به کارخانه بازیافت

گزارش بازدید از مرکز سائوری

تاریخ: ۲۸ آگوست ۲۰۰۳ برابر با ۶ شهریور ۱۳۸۲

مرکز سائوری در شهر توکیو واقع است. این مرکز اختصاصا در بافت پارچه ای شبیه به جاجیم فعالیت می کند. از این پارچه برای ساخت انواع وسایل از جمله لباس و کیف و ... استفاده می شود.

نظام آموزش و توان بخشی بر اساس اظهارات مدیران متمرکز مورد بازدید به صورت متمرکز است و خود مراکز در پذیرش و یا رد مددجویان نقشی ندارند و اداره تامین اجتماعی واقع در هر شهر مددجویان را ارزیابی کرده و ارجاع می دهد. مددجویان در مراکز (شبانه روزی و آموزشی) تا محدوده سنی ۶۰ سال نگهداری می شوند و تنوع سنی مددجویان تنها چیزی است که در بدو امر در تمام مراکز جلب توجه می کند، پس از ۶۰ سالگی آنان به مراکز دیگری برای نگهداری ارجاع داده می شوند.

کلیه مراکز دارای تجهیزات و امکانات بسیار بالایی می باشند. اتاق های استراحت و اقامت مددجویان دو نفره می باشد و هر اتاق به دو تلویزیون و ویدئو و دستگاه پخش صوت مجهز است تا مددجویان بتوانند در زمان استراحت برنامه ها و موسیقی دلخواه خود را انتخاب کنند.

این مرکز از تعداد ۵۰ فرد دارای مشکل ذهنی به اضافه ۱۵ مربی آموزش دهنده تشکیل شده است و حالت یک کارگاه حرفه ای حمایت شده را دارد. مددجویان از صبح ساعت ۹ به مرکز آمده و تا ساعت ۵ مشغول بافتن با دستگاههای سنتی هستند.

این مرکز توسط بخشی از سازمان ملل (UNESCAP) حمایت می شود و بافته های آن بسیار گران قیمت می باشد و جنبه هنری دارند. از طریق حمایت سازمان ملل بافت سائوری توسط افراد دارای مشکلات ذهنی در سی و سه کشور دنیا معرفی شده است و کارگاههای مشابهی برای بافت این پارچه سنتی ژاپن با حضور افراد دارای مشکلات ذهنی تاسیس شده است، هر چند مدل های محدود و متغیری از تحلیل تکلیف در آموزش این فن توسط مربیان اجرایی شود اما شیوه اصلی آموزش روبه رو کردن مددجو با کل کار است و محدوده زمانی برای یادگیری این فن وجود ندارد.

در کل ارتباط با مراکز بازدید شده می توان به نکات زیر اشاره کرد:

